

Constanza Cipollaro

Franjevačka propovijed u talijanskom slikarstvu 13. stoljeća

Slikovni su prikazi važna komponenta u srednjovjekovnom štovanju. Oni prenose poruku zajedništva svojstvenu društvu te, osim što služe kao okosnica i podloga votivnih čina i liturgijskih obreda, ti prikazi nude i obrasce moralnoga ponašanja i građanskih ideala, oplemenjujući i trajno dokumentirajući posebne djelatnosti što ih provode urbane zajednice. Prikaz koji kombinira svečevu propovijed uz prisutnost gradske zajednice koja je ovdje u ulozi slušateljstva, nudi vjernicima vidljivu formulaciju obrasca ponašanja kojega treba slijediti. Prikazi propovjednika koji kazuju propovijedi potiču želju za iskupljenjem grijeha te u tom smislu zauzimaju visoku društvenu ulogu. Za propovjednike ove slike, zrcalo vlastite aktivnosti, potvrđuju i promiču njihovu institucionalnu djelatnost na dobrobit gradske zajednice. Tema propovijedi afirmirala se snažno unutar talijanske umjetničke kulture 13. st. među prosjačkim redovima. Franjevci, i u manjoj mjeri dominikanci, koristili su se slikarstvom kako bi vizualno potvrdili i dali autoritet ovoj važnoj inovaciji u području sakralne retorike započevši reformu propovijedi tradicionalnoga oblika, tj. glose i istinske biblijske egzegeze, prema nešto razigranijim i pristupačnijim oblicima. Ovaj članak nastoji dati poticaj za proučavanje slika 13. st. koje za temu imaju franjevačku propovijed. Fokusirajući se na slikovne primjere koji su značajni za Italiju, izaći će na vidjelo i oni posebni karakteristika i oblika.

Prijevod s talijanskoga: Nina Šepić